

Zápis Komise rozvoje města pro oblast životního prostředí

*Jedná se o revidovaný, přepracovaný a aktualizovaný dokument
zpracovaný Komisí životního prostředí na roky 2021 -2025*

Program rozvoje města Zubří na období 2026–2030

Návrh opatření a aktivit v oblasti životního prostředí

Komise rozvoje města
říjen 2024

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

Motto:

Péče o životní prostředí je nesmírně důležitou činností celospolečenského významu, neboť zdravé životní prostředí je základem zachování lidské existence a zdravého vývoje společnosti, životní prostředí je podstatným faktorem životní úrovně obyvatelstva, úroveň životního prostředí je stále důležitějším faktorem ekonomického růstu.

Obsah

1. Úvod	- 2 -
2. Analýza výchozího stavu, vývojové trendy.....	- 3 -
NÁVRH OPATŘENÍ A AKTIVIT	
3. Veřejná prostranství a městská zeleň	- 5 -
4. Zeleň ve volné krajině	- 6 -
5. Odpadové hospodářství	- 8 -
6. Vodní toky.....	- 8 -
7. Územní plánování	- 8 -
8. Jiné	- 9 -

1. Úvod

Zdravé životní podmínky jsou jedním ze základních předpokladů spokojeného života jednotlivce i celé společnosti. Péče o ně, o jejich vytváření a ochranu patří mezi každodenní úkoly všech samosprávných i státních orgánů veřejné správy a je nedílnou součástí všech rozvojových územních plánů.

Při zpracovávání předchozích plánů strategického rozvoje města byla problematika tvorby a ochrany životního prostředí rovněž rozpracována, avšak v návrhové části se mezi přijatými opatřeními neprojevila. O tom, že je stále co zlepšovat, napovídá srovnání s některými okolními obcemi, které vzhledu a bezpečnosti, například veřejných prostranství, věnují větší pozornost ke spokojenosti vlastních občanů i návštěvníků.

2. Analýza výchozího stavu, vývojové trendy

Z klimatického hlediska a z hlediska přírodních charakteristik jsou základní předpoklady pro pobyt a zdravý životní styl obyvatel města relativně příznivé. Vděčíme za to především příznivé poloze Zubří v podhůří lesnatých hor v údolí Rožnovské Bečvy a jejích přítoků potoka Starozuberského, Hodorfského a Hamerského. Od severu je pak město alespoň částečně chráněno lesnatým pohořím Veřovických vrchů před pronikáním znečištění z průmyslové oblasti Slezska.

2.1 Stav lesních porostů

Více než polovina katastru Zubří je sice pokryta lesem, (alespoň podle rozlohy pozemků určených pro funkci lesa), z hlediska příznivého působení na stav životního prostředí je však význam lesních porostů výrazně oslaben přírodními kalamitami a vynucenou ozdravnou těžbou v průběhu několika posledních let. Jednou z nejhorších lesních kalamit byla kalamita kůrovcová, což na dlouhé roky změnilo životní podmínky. Následná obnova porostů a žádoucí druhová změna bude velmi náročná a bude trvat několik let. Pozitivní výsledky obnovy lze očekávat až v průběhu několika generací.

O to více nabývá na důležitosti výsadba, údržba a péče o obnovu rostlé zeleně v urbanizované části města a přilehlém okolí. Význam rostlé zeleně, především keřových remízků a vzrostlých soliterních stromů i malých lesíků pro život drobné zvěře, ale i z hlediska vzhledu krajiny, byl v poledních desetiletích podceňován a dokonce považován za překážku pro efektivní zemědělskou činnost, jejíž vliv se naplno uplatnil při kolektivizaci v padesátých letech. V současné době se zemědělská činnost výrazně změnila, avšak ne k lepšímu. Na obhospodařovaných zemědělských plochách se již několik let po sobě pěstují stejné rostliny. Půda se neobdělává hlubokou orbou a na plochách, které se udržují pastvou, se ztratila rozmanitost rostlinných druhů. To vše má za následek rychlý úbytek dešťových vod v krajině, úbytek až zánik některých druhů drobného ptactva a různého užitečného hmyzu.

2.2 Půda

Pozemková úprava a následné slučování zemědělských pozemků do velkých ploch bez ohledu na svažitost terénu se v průběhu společného hospodaření projevila negativně na výrazném zhoršení kvality orné půdy, zejména úbytkem organických složek. Situaci často zhoršovaly i nepromyšlené oseední postupy, působení těžké zemědělské techniky a nedostatek přírodního hnojení. Sporné z hlediska pozitivního přínosu zůstávají i rozsáhlé sítě melioračních zařízení, které se navíc staly často nefunkční a v mnoha ohledech kontraproduktivní. Ke zlepšení nedošlo ani v současné době. V nových pozemkových úpravách, jsou schváleny a určeny oseední a hospodářské postupy.

2.3 Voda v krajině

Třetí oblastí negativního projevu, který lze připsat na vrub kolektivizace a intenzifikace zemědělského hospodaření, je čistota a stav vody ve vodních tocích. Zatímco ještě počátkem padesátých let byly všechny tři potoky plné ryb, raků a drobných vodních živočichů, současný stav dříve obvyklý vodní život téměř vylučuje. Kromě zvýšené chemizace zemědělství, lesnictví ale i domácností se zde negativně připojuje dlouhodobě se snižující stav tekoucí vody v důsledku klimatických změn, snižující se zádržné schopnosti krajiny a částečně i nesprávného zaústění srážkových vod do splaškové kanalizace. I tento negativní jev stále přetrvává a nedaří se s ním bojovat. Nové technologie hospodaření a těžká mechanizace jak v zemědělství, tak i v lesnictví napomáhají rychlému splavení vody. V lese schází přehrázky na zadržování vody a v zemědělství snížení tlaku intenzivního hospodaření na úkor kvality krajiny. Vodní toky samy o sobě jsou ve stavu nedokončené údržby po devastujících povodních v posledních desetiletích, z nichž největší škody napáchaly povodně v r. 1997 a 2009, kdy došlo k trvalému poškození většiny zbrzdujících kamenných stupňů a dalších regulačních opatření vodních děl na vodních tocích Hodorfský (z r. 1941) a Starozuberský (z r. 1923). Od doby těchto velkých povodní jsou oba hlavní potoky ve stavu provizorních úprav břehů koryta a dno obou toků je ve značném spádu bez brzdících regulačních opatření, což pro urbanizovanou část města představuje značné povodňové riziko. V letošním roce jsme opět zažili katastrofální povodně, naštěstí se obešly bez tragických nehod. Všichni dobře víme, co voda dokáže napáchat, ale po dvou třech letech se na všechny návrhy rychle zapomene. Kdyby se alespoň část protipovodňových opatření z pozemkových úprav podařilo realizovat, určitě by to bylo velkým přínosem pro město a jeho občany. Tady bychom neměli čekat jenom na dotace a některá opatření realizovat i na vlastní náklady.

2.4 Voda pitná a vody odpadní

Pokud se týká pitné vody, není Zubří soběstačné z vlastních pramenišť nebo jiných místních zdrojů. Převážná část domácností je závislá na dodávce pitné vody ze skupinového vodovodu ve vlastnictví města a zásobovaného z dálkového vodovodu ve vlastnictví regionálního sdružení obcí bývalého okresu Vsetín a provozovaného a. s. VaK Vsetín s akciovou spoluúčástí sdružených obcí. Stejná společnost provozuje i síť kanalizačních čistíren a stokových sítí napojených obcí, včetně Zubří. Město Zubří obě sítě postupně rozšiřuje a buduje i do oblasti mimo gravitační dosah, avšak nedostatečný počet připojení, a tím i nízký měrný odběr vody, zhoršuje ekonomiku investic a tlačí na růst ceny služby.

2.5 Tuhé odpady, komunální odpad

V souladu se zákonem o odpadech zajišťuje město shromažďování, odvoz a likvidaci i tuhých odpadů, a to prostřednictvím smluvních partnerů. Otázkou zůstává, zda stávající způsob zůstane vyhovující i pro příští období zpřísňující se legislativy a zda jsou na toto období připraveni původci odpadu a zejména obyvatelé města.

2.6 Doprava a její vliv na životní prostředí

Výrazný vliv na stav životního prostředí začíná projevovat doprava a rostoucí automobilizace a motorizace. Obyvatelé nemovitostí v okolí silnice I. třídy (I/35) ale i okolí ulice Hlavní, Nad Rozcestím, Horní a Starozuberská začínají vnímat zvýšenou hladinu hluku i prašnosti v hodinách zvýšeného provozu. Negativně se projevuje i nedostatek parkovacích míst, zejména v oblasti zástavby rodinných domků a sídliště. S postupem času tento tlak na parkování neustále sílí a ve městě jsou lokality, kde je až kritický. Je otázkou, zda jsme ochotni ze svého pohodlí něco slevit pro lepší životní prostředí? Řešení by se určitě našlo a to ve výstavbě parkovacích ploch mimo zástavbovou oblast města a parkoviště v zástavbě zpoplatnit. Řešení je určitě i více.

2.7 Parky, klidové zóny, rekreační zeleň

S rostoucí životní úrovní a rozšiřující se pohybovou a rekreační aktivitou občanů města nabývají na významu účelně a dostupně budované plochy a zóny veřejné zeleně včetně vybavení odpovídajícím mobiliářem. Stávající nabídka odpovídající vzrostlé stromové zeleně, jako je Hůrka, Březovec, lipové aleje kolem Hamerské ulice, břehová alej na hrázi kolem Hamerských rybníků, zahradní parčík u Školy TGM, postrádá systematické zpřístupnění a úpravy z hlediska bezpečnosti. S ohledem na v úvodu zmíněný kalamitní stav lesních porostů je žádoucí hledat jiné lokality pro doplňkovou příměstskou zeleň.

2.8 Čistota ovzduší, exhalace

Vlivem zpřísnující se legislativy a snižujícím se podílem uhelných paliv lze pozorovat výrazné zlepšení stavu ovzduší z hlediska emisí z dálkových zdrojů i z lokálních zdrojů znečištění. Městu však chybí systematická evidence jak jednotlivých zdrojů vytápění, tak monitoring pro vyhodnocení a případná opatření, jak v působnosti samosprávy, tak tlaku na vnější znečišťovatele. Chybí i analýza pro strategická rozhodnutí v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

NÁVRH OPATŘENÍ A AKTIVIT

3. Veřejná prostranství a městská zeleň

KŽP navrhuje:

- **Pokračovat ve výsadbě dřevin** v navržených lokalitách a vytipovat další místa, kde by se mohlo vysazovat. Nebát se v intravilánu města vysazovat i méně obvyklé, netradiční druhy a kultivary dřevin. Celé zastavěné území města by mohlo být jakýmsi „celoplošným arboretem“ – botanickou zahradou od Starého Zubří po sídliště. Zde zapojit i občany a využít jejich aktivit.

- **Věnovat pozornost následné péči o vysazené dřeviny** (pravidelná zálivka v období sucha, výchovný a udržovací řez, povolování úvazků atd.) – toto se až na výjimky neprovádí. Výsadbou dřeviny starost o ni nekončí! Často rovněž dochází k fatálnímu poškození báze dřevin sekačkami a křovinořezy při údržbě městských pozemků se vznikem škody ve stovkách a někdy i tisících korun. Není nutné vyžínat trávu až ke kmeni dřeviny, je lepší nechat kolem kmene trochu trávy, než riskovat poranění dřeviny. Pokud však už k poškození dřeviny dojde, je třeba vzniklou ránu co nejdříve náležitě ošetřit.
- S rostoucí životní úrovní a rozšiřující se pohybovou a rekreační aktivitou občanů města nabývají na významu účelně a dostupně budované plochy a zóny veřejné zeleně včetně vybavení odpovídajícím mobiliářem. Stávající nabídka odpovídající vzrostlé stromové zeleně, jako je Hůrka, Březovec, lipové aleje kolem Hamerské ulice, břehová alej na hrázi kolem Hamerských rybníků, zahradní parčík u Školy TGM, postrádá systematické zpřístupnění a úpravy z hlediska bezpečnosti. S ohledem na v úvodu zmíněný kalamitní stav lesních porostů je žádoucí hledat jiné lokality pro doplňkovou příměstskou zeleň.
- **Dobudovat Klidové centrum dle zpracované PD pouze za předpokladu dostatku volných finančních prostředků.**
- **Při plánování nových stavebních záměrů a při jejich následné realizaci maximálně zachovávat stávající zeleň.**
- Na území Hůrky realizovat lesopark s původními dřevinami, které jsou typické pro Valašsko a jejichž počet se v hospodářských lesích snižuje (tis, jalovec, lýkovec a další). Zbylé pozemky nejlépe odkoupit od stávajících vlastníků. V opačném případě k realizaci nedojde.
- **Úpravu okolí ZŠ TGM posoudit komplexně jako jeden celek tak, aby byly navzájem zohledněny všechny nové požadavky na rozšíření využití dané lokality – školní hřiště, které bylo již zrealizováno a řešení dopravní obslužnosti. Parkoviště pro zaměstnance školy, které taky se už realizovalo, revitalizace školní zahrady (výukové arboretum), případně další. Tento proces již započal a doporučujeme pokračovat v realizaci dopravní obslužnosti již v roce 2025.**
- V souvislosti s výstavbou místních komunikací pro novou zástavbu rozšířit profil komunikace, tak aby umožňoval i umístění zeleného pásu a stromové aleje. Zlepšení klimatických podmínek podél komunikací. (Promarněná příležitost u ulice Sportovní, která by při výsadbě stromů podél komunikace celou oblast nejen zatraktivnila, ale především by zlepšila i klimatické podmínky především v letním období, kdy se z ulice stává jen rozpálená cesta. Komunikace se mohla stát, po napojení chodníku u Rozcestí jedním z příjemných procházkových okruhů po Zubří mimo dopravně zatíženou Hlavní.)

4. Zeleň ve volné krajině

KŽP navrhuje:

- **Při budování nových polních a přístupových cest ve volné krajině (navržených v rámci komplexních pozemkových úprav) tyto nové komunikace osázet alejemi stromů.**
- Iniciovat a případně podpořit obnovu dožívajících stromořadí podél cest mimo pozemky města, např. alej na ulici Hamerská nebo alej na Pomníček.
- Zachovat přírodní charakter Hamerského potoka od Randusek po Hamry. Iniciovat zvýšení ochrany přirozeného vývoje této lokality.
- **Podporovat zachování a ochranu lesa v lokalitě Stříbrník.** Jedná se o přírodní ostrůvek stromů a keřů uprostřed intenzivně zemědělsky využívaného území. Tento remízek poskytuje důležitý záchytný bod využívaný jednak ptáky jako hnízdiště, a potom také i zvěř k odpočinku nebo jako dočasný úkryt.

Stříbrník a jeho propojení „zeleným pásem“ se Starozuberským potokem (červené tečky).

Čtyři lípy rostly cca 100 m jižně od Stříbrníku a cca 300 m východně od ulice ThDr. Metoděje Míčoly (místo označeno oranžovou hvězdičkou).

- **Po schválených komplexních pozemkových úpravách (KPÚ), případně po realizaci předmětné cesty s tím spojené, propojit pruhem neobdělávané půdy les ve Stříbrníku s lesem rostoucím podél Starozuberského potoka. Tuto mez vytvořit na městských pozemcích podél hranice výše uvedené budoucí cesty a osadit ji vhodnými dřevinami.**
- Podporovat na pozemcích s výskytem šafránu karpatského (a to nejen na pozemcích městských) taková opatření, která přispějí k jeho zachování. Ve škole při výuce (např. v prvouce, přírodopise) zdůrazňovat dětem význam zachování tohoto z mála přírodních unikátů Zubří, aby pak v dospělosti tento přírodní fenomén neničili například (marnou) snahou o jeho přesazení na svoji zahrádku či skalku.
- **Postupně realizovat společná opatření dle pozemkových úprav**
- Oslovit vlastníka pozemku parc. č. 3973/63 v k. ú. Zubří pana Libora Zemana a jednat s ním o obnově místa pod Stříbrníkem uprostřed pole, kde se dříve

nacházela studánka a rostly tam čtyři lípy. Studánka dávno vyschla a z lip zůstala jen torza.

- **Podpora tvorby protipovodňových opatření v lesích i ve volné krajině. Realizace zasakovacích poldrů, tvorba mezí a remízků v souladu s pozemkovými úpravami.**

5. Odpadové hospodářství

KŽP navrhuje:

- **Vybudování sběrného dvoru ve vhodné lokalitě na katastru města**
- **Rozšířit počet odběrných míst pro příjem bioodpadů od občanů. Domácí kontejnery, odběrná místa apod.**
- **Rozšířit počet sběrných míst na tříděný odpad**
- U stávajících případně i nově umísťovaných kontejnerů na tříděný odpad hledat vhodnější začlenění do zástavby. Zvážit jejich oddělení (bariérou, živým plotem atd.) od frekventovaných veřejných prostor nebo podzemní sila – přímý pohled na kontejnery snižuje estetickou hodnotu veřejných prostranství.
- Při plánování výstavby nových veřejných ploch myslet na vhodné a nerušící a zároveň dobře přístupné umístění kontejnerů na odpad; stejně tak při rekonstrukci a regeneraci veřejných ploch stávajících.
- **Sledovat bývalou skládku v Březovci** – alespoň jedenkrát ročně monitorovat pohyby svahu a obsah škodlivin ve vodách vytékajících z tělesa skládky. Dle názoru KŽP by mohlo jít o starou ekologickou zátěž, která by se mohla pro město Zubří stát nebezpečnou „časovanou bombou“.

6. Vodní toky

KŽP navrhuje:

- Udržovat koryta potoků v „esteticky“ přijatelné podobě. Pokud nedojde k dohodě se správcem toků, tak to provádět v režii města.
- Jednat se správcem toků o výsadbě dřevin (např. vrb) na březích potoků na vhodných místech v zastavěném území města. Tyto dřeviny by jednak zpevnily břehy a také by poskytly stín, který je důležitý pro vodní živočichy a zároveň omezuje zarůstání koryt bylinami.
- Jednat se správcem toků, aby postupně opravoval a čistil, případně revitalizoval a zkapacitňoval, koryta vodních toků, a poté na jejich březích, pokud to bude možné, vysadil vhodné dřeviny. Nejdříve by měla být opravena záplavová místa, např. u sokolovny.

7. Územní plánování

KŽP navrhuje:

- V rámci zpracování budoucích územních plánů a jejich změn (dále jen „ÚP“) se zaměřit na zajištění komunikační dostupnosti zastavěného území města. Zlepší se tím nejen dopravní přístupnost jednotlivých lokalit, ale také např. zimní údržba, svoz odpadů, možnosti při případném zásahu záchranářů nebo v případě nutnosti využití objízdných tras. Z těchto důvodů by bylo vhodné zachovat v ÚP dopravní propojení na sídlišti kolem „internátu“ (č.p. 1075) a také nad sportovní halou směrem do centra města.
- Při zpracování ÚP nebo souvisejících územních studií vymezovat dostatečné plochy veřejných prostranství a veřejné zeleně, a to i za cenu snížení počtu stavebních míst. Město má možnost takto postupovat a měla by to být jeho priorita. S ohledem na demografickou prognózu, která předpovídá klesání počtu obyvatel státu a zvyšování podílu seniorů v populaci, by v zájmu města mělo být spíše vytváření co nejlepších podmínek pro život svých obyvatel, než často nesystematické navyšování počtu zastavitelných parcel. Kvalitní veřejný prostor a příjemné prostředí mají mnohem vyšší a zároveň dlouhodobější hodnotu než upřednostňování zájmů jednotlivých vlastníků stavebních pozemků.
- Při vymezování nových stavebních ploch upřednostňovat spíše lokality v centrální části města, které jsou snadněji napojitelné na infrastrukturu než hůře dostupné lokality v okrajových částech města.

8. Jiné

KŽP navrhuje:

- Vybudovat na území Zubří naučnou stezku s Infotabulemi o přírodních, historických a dalších zajímavostech z našeho území. Tato stezka by mohla být využívána i při školní výuce dětí a při budování jejich sounáležitosti se svou „rodnou“ obcí. Vytipovat nové procházkové trasy doplnit je odpočinkovými místy a výsadbou zeleně (nové aleje i solitéry, které se mohou stát dominantou místa), podpora turistiky.
- **V rámci plánování nových komunikací v nových stavebních lokalitách řešit s dostatečným předstihem názvy nových ulic.** Pod některými názvy ulic jsou v současnosti zahrnuty rozsáhlé plochy (např. Starozuberská, Bořkova) anebo plochy, u kterých se předpokládá další růst (např. Nad Fojstvím). Rozdělení těchto ulic na kratší úseky s vlastními názvy by zlepšilo orientaci při správě města, doručování zásilek i zásahu složek integrovaného záchranného systému, což byl také cíl a původní záměr na počátku označování ulic v Zubří. U lokalit, u kterých byla zpracována územní studie, by bylo vhodné k navrženým ulicím přiřadit názvy co nejdříve. Zde upozorňujeme na skutečnost, že v Zubří již existují 3 ulice Pod Lipůvkou, které spolu nejsou vůbec propojené, což může ztěžovat orientaci především v případě výjezdu záchranných složek, tak i jasným určením konkrétní ulice v úřední dokumentaci Města. Proto je řešení názvů ulic i samotná komunikace důležitou součástí plánování zástavby.
- Obnovit některé zaniklé pomníky a opravit stávající pamětní a pietní místa ve městě, např. obnovit památník v lokalitě na Pomníčku.

- Pokud to bude možné, tak neupřednostňovat zájmy jednotlivců či skupin (petice) před zájmy veřejnými, zejména při plánování stavebních záměrů, např. upuštění od realizace parkoviště na sídlišti apod.
- Pokusit se zapojit do péče o životní prostředí ve městě i podnikatelské subjekty (Gumárny Zubří, Tesco aj.), např. sponzorstvím (přispěním na novou zeleň), péčí o prostor, ve kterém podnikají, a jeho nejbližší okolí (výsadba stromů, ale i květinové záhony, závěsné květinové truhlíky atd.).
- Jednat se zemědělci, aby hospodařili tak, aby se co nejvíce omezila eroze a splach zemědělské půdy (způsob obhospodařování, výběr plodin, zakládání mezí, případně další protierozní opatření v návaznosti na KPU).
- V souvislosti s ochranou lesů, luk a polí ve volném prostranství navrhujeme mediální osvětu ohledně pohybu motorek a čtyřkolek (mimo vozidla údržby) v těchto lokalitách, kde působí především rušivě a bezohledně, narušují půdní profil i životní prostor volně žijících zvířat. Také vzhledem ke zvýšenému pohybu turistů na lesních cestách se může stát zábava na motorkách nebezpečnou, jelikož se zde neřídí pravidly silničního provozu. Často také tito řidiči jsou nezletilí a nevlastní řidičské oprávnění na toto vozidlo. Proto by se měl pohyb těchto motorek soustřeďovat v prostoru, který byl k tomu určen a vymezen v Březovci. Také by se mělo usilovat o vymezení této lokality v rámci katastru a zemního plánu. Případně i odkoupení příslušných pozemků.
- **Využití dešťové vody při provozu městských objektů včetně jejich jímání (zalévání na hřbitově, kropení sportovišť, splachování toalet atd.).**
- **Využít inventury stavů mostů a lávek v majetku města a tento materiál pravidelně aktualizovat.**

Zpracování v roce 2020

Pavel Paseka

Aktualizace 10.10.2024

Milan Zeman

Členové Komise rozvoje města